

آنها که اعتراف کردند!

ابوحنیفه نعمان بن ثابت کوفی را خیلی‌ها قبول داشتن. او یکی از ائمه چهارگانه اهل سنت و پیشوای حنفی‌ها بود. استاد‌های زیادی دیده بود و با عالمان بسیاری برخورد داشت. اما در مورد هیچ کدام آن‌ها این گونه نگفته بود: «هرگز در عمرم عالم‌تر و فقیه‌تر از جعفر بن محمد ندیدم!»

ابن تیمیّه حرانی بنیانگذار مکتب وهابیت است و از کسانی‌ست که با اهل علم سر و کار داشته. اما تنها در مورد امام صادق (ع) چنین می‌نویسد: «جعفر صادق (ع) از برگزیدگان اهل علم و دین است.»

مالک بن انس، از فقه‌های مدینه و امام مذهب مالکی است. او می‌گوید: «مردی افضل از امام جعفر صادق (ع) از نظر علم و عبادت و تقوا، هرگز چشمی ندیده و گوش‌ی نشنیده و به قلب هیچ‌کس هم خطور نکرده است.»

شیخ احمد کفتارو هم عالم بود و هم رئیس مجلس افتاء‌الاعلیٰ در سوریه.

او می‌گوید: «سعادت و شرف به من روی آورد که در مورد ریحانه و دردانه قریش، رکن خاندان نبوی و استاد علماء و فقها و محدثان و سلاله نبوی و نور چشم علی بن ابیطالب... سخن گویم. وجودی که خدا به واسطه او ارکان شریعت را استواری بخشید و معالم دین را روشن ساخت و پس از یک قرن از ظهور اسلام، خدا بار دیگر عظمت اسلام را به وسیله او استوار ساخت.

هدف امام صادق (ع) با احداث مدرسه فکری در اول قرن دوم ه. ق احیای مدرسه و مکتب جدش رسول الله بود. خدای تعالی به واسطه امام صادق (ع) به امت اسلامی کرامت بخشید و اسلام را دوباره احیا کرد...»

محمدسعید رمضان بوطی از نویسندگان بزرگ است. او

سنی است و در مصر زندگی می‌کند. نظرش درباره امام صادق آل محمد چنین است:

«امام جعفر صادق (ع) معلم محبت و عرفان و علم بود و آموزگار محبتی بود که از قلب تمام مسلمانان نسبت به رسول خدا (ص) و آل بیت او می‌جوشد و این امر ویژه زمان خاص و فرقه خاصی نبود. او در طول قرن‌ها، اسوه و استاد و معلم فقه و عرفان است. سفره علم امام صادق (ع) سفره‌ای است که از روزی الهی آن، تمام فرقه‌های امت اسلامی بهره جستند. او معلم عرفان و مرکز ثقل تمام علمای ربانی در امت اسلام بود. به باور من، اشعاری که فرزندی در رد و جواب «هشام بن عبدالملک» که از دین توجیه مردم به امام زین العابدین (ع) حسادت و کینه خود را ابراز کرد، سرود، مخصوص به فرزندی نیست. این اشعار از سینه تمام مسلمانان می‌جوشد که:

هَذَا الَّذِي تَعْرِفُ الْبَطْحَاءُ وَ طَائِفَةُ
وَالْبَيْتُ يَعْرِفُهُ وَالْجَلُّ وَالْحَرَمُ

شبلینجی می‌گوید: «جعفر صادق (ع) مستجاب الدعوه بود و دعایش همیشه مورد قبول حق تعالی واقع می‌شد و چون از خداوند چیزی می‌خواست، هنوز قولش پایان نیافته بود، آن چه طلب کرده بود، برایش مهیا بود.»

استاد «عبدالحلیم جندی» از علمای معاصر مصر است. با این که سنی است، اما درباره امام صادق (ع) سخنان بسیاری دارد:

«پیشوایان چهارگانه اهل سنت، مستقیم و یا غیر مستقیم از شاگردان امام صادق (ع) به شمار می‌آیند. ابوحنیفه و مالک، هر دو در خدمت امام شاگردی کرده و در فقه و سیر و سلوک از آن حضرت بهره فراوان برده‌اند. قانون‌گذاران مصری در این قرن برای اجرای اصلاحات بنیادی در سیستم اجرایی کشور و سر و سامان دادن به مسائل خانوادگی مردم مصر، به فقه شیعه روی آورده‌اند و

امام جعفر صادق (ع) همچنان پر افتخار بر بلندای قله فقه اهل بیت (ع) پیامبر قرار دارد. در فقه، پیشوا و زندگی‌اش برای مسلمانان، سرمشق و الگوست. وی تنها پیشوای اهل بیت است که پیشوایی‌اش بیش از ثلث قرن ادامه یافت و در این مدت، محافل و مجالس آن حضرت به ویژه در جهت نشر معارف اسلامی برگزار می‌شد.»

محمدبن طلحه شافعی می‌گوید:

«جعفر بن محمد از علمای اهل بیت و بزرگان آن‌ها و دارای علوم بسیاری بود. عبادتش فراوان و او را و اذکار او پیوسته بود و زهد فوق‌العاده‌ای داشت. قرآن زیاد می‌خواند و در معانی آن تتبع می‌فرمود و از دریای عمیق کتاب الهی مطالب گرانبهائی استخراج می‌کرد و عجایب آن را بیان می‌ساخت... چهره‌اش، انسان را به یاد آخرت می‌انداخت و شنیدن کلامش، انسان را از دنیا روی گردان می‌کرد و چهره نورانی‌اش نشان می‌داد که او از ذریه رسول خداست...»

ابن ابی لیلی می‌گوید:

«هرگز در برابر گفتار کسی از سخنی که گفته یا قضاوتی که کرده‌ام، دست برنداشته‌ام مگر در برابر یک نفر و آن جعفر بن محمد است.»

ابن خلدون مورخ می‌گوید:

«... جعفر بن محمد (ع) در صنعت کیمیا (شیمی) از مهارت خاصی بهره‌مند بود. ابوموسی جابر بن حیان طرطوسی، شاگرد او بود. جابر کتابی شامل هزار ورق تألیف کرد که تعلیمات جعفر صادق (ع) را در بر داشت و حاوی پانصد رساله بود.»

دانشمندی مسیحی (نویسنده کتاب مغز متفکر شیعه) می‌گوید: «امام صادق سر منشأ مجموعه ابتکارات و افکار و روش‌های جدید است. او پدید آورنده فرهنگ جامع شیعه بود.

او نخستین پایه‌گذار عرفان در اسلام بود و پایه‌گذار تئوری حرکت تمام موجودات و دهها نظریه جدید علمی بود که تفصیل آن را در همان کتاب باید مطالعه نمود.

او بود که نخستین بار نظریه «بطلمیوس» در موضع مرکزیت کره زمین و گردش خورشید به دور آن را مورد انتقاد قرار داد و مرکزیت خورشید را مطرح کرد. او نخستین کسی بود که عقیده عناصر چهارگانه آب، آتش، خاک، هوا را مطرح ساخت... او شخصی است که مذهب شیعه را از خطر نابودی نجات داد.»

منابع:

۱. پرتویی از چهره درخشان امام صادق (ع)، ترجمه محمدرضا انصاری، کانون انتشارات محمدی.
۲. زندگی امام صادق (ع)، مرکز انتشارات دارالتبلیغ قم.
۳. امام صادق (ع) از دیدگاه سنت، مهدی لطفی، مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما، قم.